

Unik dörröppnare

I Svenstorp bryts den unika Hallandagnejsen, en sten som är eftertraktad i hela världen.

TEXT **PETER WILLEBRAND** FOTO **PER PIXEL PETTERSSON**

UTTRYCKSFULLA OCH FLAMMIGT ådriga Hallandagnejsen är tillsammans med Kolmårdsmarmorn en av två svenska stensorter som har förärats titeln Global Heritage Stone Resource, en internationell utmärkelse som tilldelas en natursten som haft särskild betydelse för människans kulturarv.

Björn Schouenborg, geolog och seniorforskare på Rise, Research Institutes of Sweden, har varit en drivande kraft bakom utnämningen av Hallandagnejsen till Global Heritage Stone Resource.

– Hallandagnejsen representerar en viktig del i Sveriges geologiska historia. Den är värd att skydda, använda och sprida information om. För mig är Hallandagnejsen som bäst när man tydligt ser det vackra vågiga mönstret med partier av ljusare mineral som svävar ut i små öar. När man dessutom vet vad det betyder rent geologiskt får det en extra dimension.

Jämfört med andra gnejser varierar Hallandagnejsen mer i färg och textur, vilket har gett den status som ”världsunik”.

Redan vid mitten av 1800-talet exporterades stora volymer Hallandagnejs som marksten till Tyskland och Danmark.

Den lokala brytningen har pågått mycket längre än så. Totalt har lämningar från cirka 500 brott påträffats i de områden i Halland som gett stenen dess namn.

SGU har även utpekats just dessa områden som riksintressen – skyddsvärda områden med särskilt värdefulla ämnen eller mineraler.

BROTTET I SVENSTORP drivs i dag av Hallindens Granit, och det är en av ett fåtal platser där Hallandagnejsen bryts i dag.

– Vi bryter cirka 8 000 ton per år. Det är en liten del av vår totala produktion men en mycket viktig sådan. Svenstorp är såpass unik att den fungerar som en ”dörröppnare” till många kunder, säger Jörgen Lundgren, vd för Hallindens Granit.

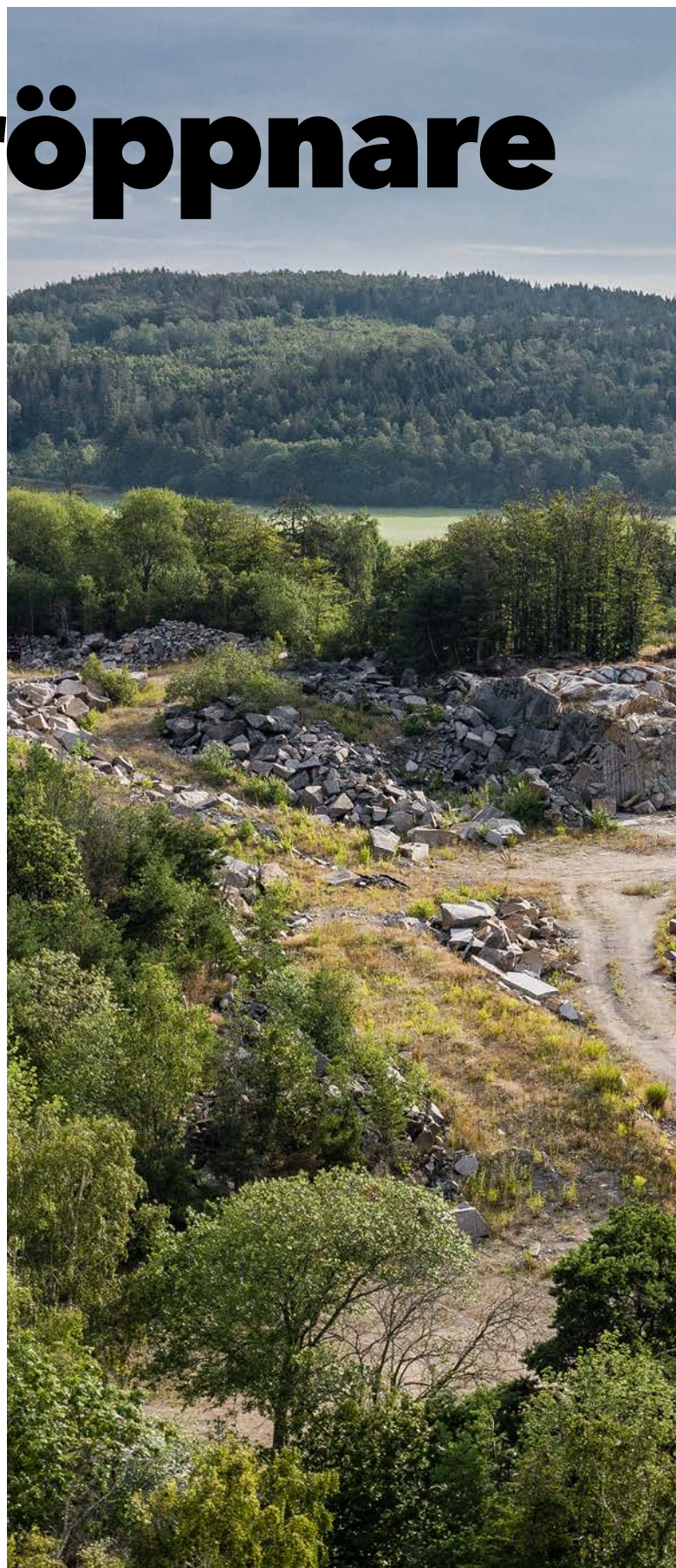
Efterfrågan domineras av gravvårdar och utsmyckning.

– Men den förekommer också i andra typer av projekt.

Samtidigt ställer Hallandagnejsen högre krav på beställare, bearbetning och montering när den används som byggnadssten om man strävar efter ett uttryck där stenens mönster och struktur kommer fram på ett lyckat sätt. Våra bohusgraniter är betydligt enklare i det avseendet.

När tycker du att Hallandagnejsen kommer mest till sin rätt?

– Den är fantastiskt vacker råkilad eller flammad. Ett aktuellt, lokalt favoritprojekt är kyrkogården i Söndrum. Där ser man verkligen prov på kunnig beställare, vacker sten, bra bearbetning och montering. En lyckad kombination i alla steg. ■

Svenstorp

FAKTA

Allmänt: Hallandagnejs är en metamorf bergart som bland annat innehåller kvarts. Utseendemässigt har den en böljande struktur i röda och gråblå nyanser. Gnejsen i Halland är relativt finkornig, vilket ger dess särpräglade uttryck.

Användningsområden: Fasadbeklädnader, gravvårdar, murar, markhållar och monument.

Vanliga ytbearbetningar: Flammad, krysshämrad, polerad, finslipad.